

Remissyttrande

2017-09-01

Dnr U2017/1967/S

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Skolkommissionens slutbetänkande "Samling för skolan – Nationell strategi för kunskap och likvärdighet" (SOU 2017:35)

AcadeMedia har getts möjlighet att lämna synpunkter på regeringens remiss i ovan rubricerade betänkande och vill föra fram följande:

Sammanfattning

AcadeMedia välkomnar i stort kommissionens slutbetänkande och hoppas det kan vara en grund för politiska samtal över blockgränsen. Skolkommissionens förslag är betydligt mer konstruktiva, genomförbara och effektiva än dem som fördes fram av Valfärdsutredningen. Det övergripande ställningstagandet att de fristående skolorna och valfriheten är här för att stanna välkomnar vi särskilt. Valfriheten behöver förstärkas och utvecklas för att skapa en högre likvärdighet. Likaså välkomnar vi förslaget om aktivt skolval. Däremot är vi tveksamma till förslaget om lottning. Obligatoriskt skolval, i kombination med en specifik valperiod, är ett bättre alternativ. Man kan till exempel räkna kötid från anmälan tidigast den dag barnet fyller fyra år. Om flera barn ställs i kö exakt samtidigt kan lottning inom kön utgöra urvalsgrund.

Avsnitt 4 – Stärkt huvudmannaskap genom statligt stöd och samverkan

AcadeMedia stödjer tanken på ökad samverkan mellan myndigheter och huvudmän, inte minst skulle det gagna mindre aktörer som skulle ha stor nytta av en ökad samverkan med exempelvis regionalt placerade myndigheter. Idag har de flesta större huvudmän utvecklat kvalitetsprocesser av hög kvalitet, något som krävt stora resurser. Detta är svårt för många mindre aktörer att mäta med, därför skulle ett stöd och en samverkan mellan myndigheter och huvudmän vara bra.

Samverkan betyder dock inte att kvalitetsarbetet måste göras lika överallt, olika huvudmän måste kunna skapa kvalitetsprocesser utifrån sina behov. Kanske kan den modell AcadeMedia utvecklat, ligga till grund för delar av detta arbete. Modellen används för uppföljning och utveckling i koncernen.

AcadeMediamodellen definierar kvalitet utifrån tre aspekter:

- Funktionell kvalitet – att nå så hög måluppfyllelse som möjligt utifrån de nationella målen för utbildningen/verksamheten.
- Upplevd kvalitet – att målen nås på ett sätt som vinner förtroendet hos elever, vårdnadshavare, stat och kommuner, det vill säga alla dem som gett oss vårt uppdrag.
- Ändamålsenlig kvalitet – att våra barn, elever och vuxenstuderande är väl rustade att gå vidare i utbildningssystemet, yrkeslivet eller samhällslivet.

Vi följer självklart även upp efterlevnad av grundläggande lagkrav och processer. Vi fastställer också gemensamma mål och resultatindikatorer som vi följer upp och utvärderar med transparens som en av ledstjärnorna. AcadeMedias storlek och styrka ger oss möjlighet att bistå skolorna med support, experthjälp, stöd, kompetensutveckling och kollegialt lärande.

Skolkommisionens förslag om att den inspekterande myndigheten ska ha likvärdiga möjligheter att ingripa oavsett huvudman tillstyrks.

En statlig reglering av skolchefens ansvar anser vi behöver utredas ytterligare. Grundtanken med tydligt ansvar på denna funktion är bra, dock menar vi att det behövs en analys av var gränssnittet mellan olika funktioner, som exempelvis huvudman och skolchef, går. Förslaget behöver utvecklas och fördjupas.

Avsnitt 5 – Kompetensförsörjning till skolväsendet

Den stora bristen på både lärare och skolledare är ett stort bekymmer för alla skolhuvudmän. Det krävs en rad insatser för att få bukt med detta problem.

Skolkommisionens förslag om att öka antalet behöriga lärare, och antalet skolledare, är bra, liksom förslaget om förstärkt lärarutbildning och forskningskapacitet. Vi tror dock att vi behöver gå längre.

För att öka lärarkretsens attraktivitet, för att minska avhoppet från yrket, och för att locka tillbaka lärare som sökt sig till andra branscher, behöver samverkan mellan lärosäten och huvudmän förbättras. Vi behöver också öppna för nya aktörer, där inte minst olika tekniska/digitala lösningar kan förbättra både kapacitet och kvalitet på undervisningen. Detta behöver inte bara utredas (vilket delvis gjorts i digitaliseringskommissionens arbete) utan också genomföras systematiskt.

Avsnitt 6 – Lärares och skolledares professionella utveckling

Grundtanken att inrätta en nationell funktion för lärar- och skolledarutveckling är rätt, samtidigt bör en sådan införas utan att hindra de huvudmän som redan i dag har egna system för detta. Det är viktigt att det finns en frihet för varje huvudman att utforma system som passar just deras behov.

Skolkommissionens förslag att andra än individer med pedagogisk kompetens ska kunna bli skolledare är bra. Pedagogisk kompetens är självklart extremt viktig för en skolledning, men den kompetensen kan finnas hos en annan person i ledningen än hos skolledaren själv. Ledarskap innebär, utan att förringa betydelsen, betydligt mer än enbart pedagogiskt ledarskap.

Avsnitt 7 – Kärnuppgifterna undervisning och skolledarskap

Detta avsnitt har inga skarpa förslag utan baseras på bedömningar. Bland annat skriver Skolkommissionen att skolan ska organiseras så att undervisningen prioriteras. Vi är övertygade om att det är en fullkomligt självklar inställning hos alla huvudmän. Det innebär dock inte att undervisningen ska organiseras på samma sätt i olika skolor. Olika elever har olika behov, olika grupper har olika behov. Olika ämnen kräver olika organisation för dessa elever/grupper. Undervisningen ska hålla hög kvalitet, och anpassas efter varje elevgrupp.

Förslaget att utveckla och digitalisera de nationella proven är bra, och borde kunna genomföras betydligt snabbare än 2018-2022.

Avsnitt 10 – Aktivt skolval och minskad skolegregation

AcadeMedia har länge arbetat för införandet av aktivt skolval. Sverige har idag problem med alltför homogena skolor, och vi är övertygade om att ett av skälen till detta är att många avstår från att välja. Trots att det fria skolvalet funnits i mer än 25 år, känner många inte till att de har rätt att välja skola. Ett aktivt skolval, med lättillgänglig och jämförbar information om olika huvudmän och skolor, skulle vara ett stort steg i rätt riktning. Vi tror dock inte på lottnings som ett sätt att skapa en mer heterogen sammansättning av elever på en skola.

Vi ser däremot att så kallade "mjuka kvoter" borde utredas som ett alternativ. Mjuka kvoter innebär att valfriheten finns kvar, familjen väljer själv skola och i de allra flesta fall får familjen gehör för sitt val. I de fall där den skola man valt är full, får den elev som bidrar mest till mångfalden på skolan platsen, i dag är det oftast elever som stått längst i kö eller som bor nära som får de eftertraktade platserna. Systemet med mjuka kvoter borde utredas särskilt.

Gemensam kö skulle betyda ökad rättssäkerhet för de sökande familjerna. I detta gemensamma kösystem ska alla göra ett aktivt skolval, förslagsvis med ett förstahands-, ett andrahands- och ett tredjehandsalternativ. Endast de skolor som är valda får känna till elevens val, dessa skolor ska också ha möjlighet att kommunicera med de elever som valt just dem. En viktig fråga att lösa är vem som ska administrera denna kö. Friskolor har ofta elever från många olika kommuner, varför det måste skapas ett system som klarar att hantera både kommunala skolor och friskolor, oavsett varifrån den sökande eleven kommer.

En intressant tanke som Friskolornas Riksförbund fört fram är begränsad kötid med rätt att ställa sitt barn i kö från exempelvis när barnet fyller fyra år och inte som nu, vid födseln. Idag är det i princip omöjligt att komma in på en populär friskola för den som flyttar, med en begränsad kötid skulle det problemet sannolikt bli mindre.

En annan viktig fråga som kan knytas till skolsegregationen är frågan om byte av skola. En begränsning av rätten att byta skola tätt, utan särskilda skäl, bör utredas. Täta skolbyten, som i en del fall görs gång på gång, gynnar inte eleven, och förvärrar för alla inblandade skolor.

Stockholm 1 september 2017

Marcus Strömberg, verkställande direktör och koncernchef

